

Príbeh o vznešenom zlatom jeleňovi
Viete, čo je jeleň?
Vyzerá ako srnec,
je podobný srncovi
ale má veľmi veľké
rozvetvené parožie.
O Šákjamuni Budhovi
sa predpokladá,
že sa raz inkaroval
ako vznešený zlatý jeleň.
Kedysi, keď bol Brahmadata
kráľom Benares,
v lese neďaleko mesta
žil mocný jeleň.
Kráľ veľmi rád poľoval
a myslel si,
že žiaden muž nie je v love
lepší ako on.
Jedného dňa šiel poľovať
a dvoranom, ktorí ho
sprevádzali, povedal:
„Nikto nesmie
dovoliť uniknúť
jedinému jeleňovi.
Inak bude kruto potrestaný.“
Takže prirodzene
dvorania nechceli
vzbudiť kráľov hnev.
Preto sa navzájom dohodli,
že ak uvidia jeleňa,
musia ho nejako zahnať
na miesto, kde stál kráľ,
veľmi blízko,
tak na dva metre
a potom ho kráľ zastrelí.
Potom bude stále
mocným lovcem.
Kráľ teda stál
na konci chodníka,
dvorania obkolesili kroviská
a hlasno udierali na zem
palicami.
V tej húštine bol jeleň,
ktorý keď začul hluk
vydávaný dvoranmi,
utekal dookola a hľadal
cestu, kadiaľ uniknúť.
Ale dvoranania stáli pevne,
Luky a šípy pripravené

a v ich radách nebolo
žiadnej medzery.
Jeleň uvidel
kráľa stojaceho osamote
na konci chodníka
a uvedomil si, že toto
je jeho jediná šanca na útek.
Takže zaútočil
priamo na kráľa.
Kráľ bol na chvíľu
ako omráčený ale potom
vystrelil na jeleňa šíp,
no netrafil. Ach!
A mal byť najlepší.
Ale tento jeleň bol
možno budúci Budha,
preto ho nedokázal zastreliť.
Ten jeleň bol veľmi múdre
zvíera a obyčajne sa mu
podarilo vyhnúť sa šípom.
Keď šíp letel priamo,
jeleň stál pokojne
a nechal ho preletieť.
Ak bol šíp vystrelený zozadu,
jeleň rýchlo utekal
a dostal sa z dostrelu šípu.
Ak šíp padal zvrchu,
jeleň ohol chrbát,
a šíp ho minul.
Ak šíp prichádzal z boku,
jeleň zmenil smer,
aby sa mu vyhol.
Keď bol šíp zacielený
na brucho,
jeleň sa zvalil.
Keď šíp preletel
jeleň vyskočil na nohy
a utekal preč tak rýchlo,
ako dokázal.
Keď kráľ videl,
ako sa jeleň zvalil na zem,
myslel si, že je ranený
a víťazne nahlas vykrikol.
Ale v tom momente
jeleň vyskočil a bol preč,
prešiel cez kruh mužov.
Vidiac utekať jeleňa do lesa,
dvorania na seba
navzájom volali.
„Na koho stanovište

jeleň utekal?“ „Na kráľove.“
„Kráľ ale kričal, že ho trafil.
Čo trafil?“
„Kráľ minul,
poviem vám,
trafil len zem.“
Dvorania sa všetci
začali smiať
a robiť si zártu z kráľovho
slabého streleckého umenia.
„Títo ľudia sa mi
vysmievajú,“
nahnevane si pomyslel kráľ.
„Nevedia,
čoho som schopný.“
S mečom v ruke
skočil na nohy
v plnej rýchlosti kričiac:
„Idem chytiť toho jeleňa.“
Takže si udržiaval
jeleňa na dohľad
a prenasledoval ho
dva kilometre.
Jeleň sa noril
hlboko do lesa
a kráľ ho stále nasledoval.
Na jelenej ceste
bola hlboká jama,
kde zhnitý strom.
Bola plná vody
a pokrytá bahnom a burinou.
Jeleň oňuchal vodu
a vidiac, že to je jama,
obišiel ju,
no kráľ pokračoval priamo
a padol do vody
Jeleň sa teda obzrel späť
a nevidel ho.
Uvedomil si,
že kráľ musel spadnúť
do tej jamy
a vrátil sa späť pozrieť sa.
Videl kráľa bojovať
o svoj život v hlbokkej,
odporne zapáchajúcej vode.
Pohnutý ľútosťou
si pomyslel: „Nemôžem
nechať kráľa utopiť sa
pred mojimi očami.“
Takže napriek faktu,

že na neho kráľ poľoval
s úmyslom zabiť ho,
vznešený jeleň zvolal:
„Neboj sa, starý kráľ,
zachránim ťa.
Buď odvážny ešte chvíľu.“
Jeleň si kľakol
a nohami uchopil skalú.
S veľkým úsilím
ponoril svoje telo do jamy.
Kráľ sa chytil jeleňa
okolo krku a mocné zviera
zdvihlo seba i kráľa
späť na zem.
Takže v hlbokkej vd'ačnosti
si kráľ neprial
opustiť jeleňa
a povedal mu:
„Veľký kráľ jeleňov,
poď so mnou do Benares.
Je to veľkolepé mesto,
ktoré sa rozkladá na viac
než dvoch míľach.
Odovzdám ti vládu
nad mestom a môžeš
vládnuť mojim ľuďom.“
Asi si myslel,
že ten jeleň je taký múdry
a súcitný,
že sa hodí byť kráľom,
aj keď to bolo zviera.
Jeleň mu teda odvetil:
„Veľký kráľ, som zviera.“
Vedel to lepšie než kráľ.
„A nepotrebujem a ani
nechcem nejaké kráľovstvo.
Ak na mňa chceš spomínať,
vládni svojim ľuďom dobre
a uč ich viesť cnostný život.“
Ako to povedal,
veľký jeleň sa obrátil preč
a zmizol v hĺbke lesa.
Kráľ za ním pozeral,
slzy mu stekali z očí
a pomaly sa vrátil
svojou cestou nazad
k znepokojeným dvoranom.
Potom sa vrátil do Benares.
Verejne vyhlásil ľuďom
v meste, od toho dňa:

„Nech všetci moji poddaní
vedú životy dobra a cnosti.“
No kráľ nepovedal nikomu,
ako mu jeleň zachránil život.
Večer,
keď zjedol vyberané jedlo,
išiel spať
na svoju brokátovú pohovku.
Za úsvitu sa prebudil
a sediac so skríženými
nohami na pohovke
zaspieval hymnus,
chváliaci cnosti toho jeleňa.
Prišiel k záveru,
že múdry muž
aj keď premožený bolesťou,
môže vždy dúfať v šťastie.
Múdri ľudia často cítia
súčasne radosť i smútok
ale nedovolia svojim
emóciám, aby ich ovládli.
To, čo si človek želá,
sa vždy nesplní.
To čo nechce,
sa niekedy prihodí.
Ľudské šťastie
nezávisí len na jeho úmysle.
Spieval takéto múdre verše,
aby si pripomenul.
Ako kráľ spieval tieto verše,
vyšlo slnko.
Jeho kňaz prišiel skoro,
aby sa opýtal
na kráľovo zdravie.
A ako stál za dverami,
počul slová hymnu
a pomyslel si:
„Včera bol kráľ poľovať.
Musel mieriť na jeleňa
a minul.
Bezpochyby si z neho
dvorania robili žarty
a kráľ sa musel rozhodnúť
chytiť a zabiť
tú korisť sám.
Zrejme naháňal jeleňa
a po ceste padol do jamy.
Napriek kráľovmu
rozhodnutiu zabiť ho,
vznešený zlatý jeleň

ho zachránil.
Myslím, že preto kráľ
spieva takýto hymnus.“
Kňaz si teda vypočul
každé slovo hymnu
a to, čo sa stalo kráľovi
v predchádzajúci deň,
pretože kráľ spieval hlasno
ako doznanie všetkého.
A začalo mu to byť jasné
ako tvár odzrkadlená
v dobre vyleštenom zrkadle.
Zaklopal na dvere.
„Kto je to?“
Zakričal kráľ.
„To som ja, môj Pane,
tvoj kňaz.“
„Vstúp,“ odvetil kráľ
a otvoril dvere.
Kňaz vošiel do kráľovej
komnaty a posadil sa:
„Veľký kráľ, viem,
čo sa ti stalo
včera v lese.
Prenasledoval si jeleňa
a padol si do jamy.
Opierajúc sa o skalú,
jeleň ťa z jamy vytiahol
a tak ti zachránil život.“
Kráľ si pomyslel:
„Ako je to možné?
Tento človek
včera so mnou nebol poľovať
a aj tak presne vie,
čo sa udialo.
Je to kúzelník?“
Spýtal sa teda kňaza:
„Kňaz,
nebol si včera so mnou.
Máš nadľudské sily?
Si čarodejník?“
Kňaz teda odpovedal:
„Nie, nie som čarodejník.
Veľký kráľ,
včera som nič nevidel
ani nepočul ale stál som
pred tvojimi dverami,
keď si spieval
hymnus chvály
vznešenému jeleňovi

a tak som sa dozvedel,
čo sa včera stalo.“
Kráľ bol potešený
kňazovou múdrosťou
a dal mu bohatú odmenu.
Odvtedy viedol kráľ
nábožný život
a pravidelne rozdával
almužny chudobným
vo svojom kráľovstve.
Jeho poddaní
tiež nasledovali príklad
svojho kráľa
a zasvätili svoje životy
konaniu dobrých skutkov.
Jedného dňa, Shaka,
Kráľ Bohov, sedel
na svojom tróne v Nebi
a začal byť zvedavý,
odkiaľ všetci noví synovia
a dcéry bohov prichádzajú.
Premýšľajúc nad tou
záležitosťou, spomenul si,
ako bol Kráľ Brahmadata
zachránený jeleňom
z jamy a ako on
a jeho poddaní
odvtedy viedli
cnostné životy.
Títo poddaní išli do Neba
a stali sa novými synmi
a dcérami bohov.
Shaka sa rozhodol
vyskúšať kráľove cnosti,
urobil sa neviditeľným
a zišiel dole na Zem.
Teda, to je pekné, však?
Len jediný vznešený jeleň
a učinil celú krajinu
cnostnou a vznešenou.
Takže vlastne nemusíme byť
vo vysokej pozícii, aby sme
zachránili cítiace bytosti
alebo dali dobrý príklad
ostatným, aby ho nasledovali.
Dokonca ako jeleň
to môžeme urobiť.
Tento príbeh má ukázať,
ako mnoho iných príbehov,
že Budha vo svojich

predchádzajúcich životoch
bol vždy vznešený
a cnostný
a vždy robil mnoho vecí,
aby prosperel ľuďstvu
a vlastnému druhu.
Preto po nazbieraní
Preto po nazbieraní
dostatku zásluh
za tie životy,
stal sa Budha...
Stal sa čím? Budhom!
Takže to ráno kráľ
išiel do parku
s kňazom cvičiť sa
v streľbe na cieľ.
Držal svoj luk a šíp
pripravený, keď zrazu Shaka
svojou nadprirodzenou silou
nechal objaviť sa jeleňa
medzi kráľom a cieľom.
Kráľ okamžite
zložil svoj luk.
Vtedy Shaka
použil svoju magickú moc,
aby prinútil kňaza hovoriť.
Kňaz prehovoril
ku kráľovi takto:
„Ach, veľký kráľ,
tvoj šíp môže zabiť
najmocnejšie zviera.
Prečo nevystrelíš?
Nechaj svoj šíp vyletieť
a zabiť jeleňa.
Jeho mäso
stojí za ochutnanie
vládcu, ako si ty.“
Kráľ odpovedal: „Viem,
tak ako ty, kňaz,
že jenie mäso
je hodné toho, aby ho jedli
bojovníci, ako som ja.
Tento jeleň mi ale raz urobil
nezabudnuteľnú službu
a preto ho nezabijem.“
Kňaz ho ďalej pokúšal:
„Veľký kráľ,
toto nie je jeleň ale obor.
Ty si kráľ ľudí.
Zabi ho a staneš sa

Kráľom Bohov.
Ak ale váhaš zabiť
jeleňa preto,
že ti raz pomohol,
potom ty, tvoja kráľovná
a tvoje deti zostúpíte
do studenej rieky smrti
a budete žiť s Jamom,
hrozným kráľom podsvetia.“
„Nech sa stane!“ povedal
kráľ. „Pošli mňa, moju ženu,
moje deti a všetkých
mojich priateľov a druhov
do rieky smrti
ku kráľovi smrti,
ale nikdy nespáчам
takýto odporný čin,
a tento jeleň nikdy
nezomrie mojou rukou.
Raz v lese mi tento istý
jeleň zachránil život.
Ako by som ho
mohol zabiť?“
Potom sa Shaka,
Boh Bohov, zjavil
vo svojej vlastnej podobe
pred kráľom a povedal:
„Ži dlho, spoľahlivý,
verný a oddaný priateľu.
Vládni svojim ľuďom
múdro a spravodlivo.
Keď prídeš do Neba,
zaradiš sa medzi bohov.
Vlastniš veľkú moc.
Hraj svoju úlohu dobre
na Zemi a Nebo bude
tvojou konečnou odmenou.
Prišiel som na Zem, aby som
t'a vyskúšal, veľký kráľ.
Zistil som, že si
hodný mojej dôvery.
Staraj sa ďalej o svojich
poddaných a všetkých
cudzincov v kráľovstve.“
Ako to povedal, Shaka, boh,
zmizol v oblaku hmly
a vrátil sa do svojho
kráľovstva v Nebi.
Dobrý príbeh.
Som veľmi vďačná,

Titul: TV_789_Příběh o vznešenom zlatom jeleňovi

že nám prekladatelia
sprístupnili tieto
príbehy zo Sanskritu.
Všetky tieto príbehy,
ktoré som vám povedala, sú
možno pravdivé, možno nie.
Ale logika, cnosti
a morálne lekcie v nich
sú pre nás hodné zamyslenia.
Ďakujem vám
za vašu láskavú pozornosť.